

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

МАРКО ТАЈЧЕВИЋ

(1900 - 1984)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2000

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

53

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Адриене Пинтер

МАРКО ТАЈЧЕВИЋ

Марко Тајчевић, композитор, рођен је у Осијеку 29. јануара 1900. Музику је студирао код Ф. Лоткеа, Ф. Дугана и Б. Берсе у Загребу, В. Штепана у Прагу и Ј. Маркса у Бечу. Вративши се у Загреб, предаје у Грађанској, Учитељској и Музичкој школи *Лисински*. Од 1940. године је професор Средње музичке школе и Музичке академије у Београду. Поред композиторског и педагошког рада бави се хорским дириговањем, музичком критиком и публицистиком. Као композитор, Тајчевић је, под утицајем идејних, естетских и стилских принципа националне школе у новој хрватској музици, створио свој специфични стил, полазећи, пре свега, од ритма и хармоније који махом имају изворе у народном мелосу; он доследно тежи за синтезом стилизованих елемената балканског музичког фолклора и савремене композиционе технике. Његов опус обухвата претежно мање музичке облике. Док у клавирским минијатурама, нарочито у ремек-делу *Седам балканских игара*, остварује кондензовани израз у цизелираном облику, хорске композиције показују особености једноставнијег обликовања и чисте дијатонике. *Три мадригала* (на стихове дубровачких песника) обнављају ренесансну форму. Два дела из области црквене музике, *Литургија* и *Четири духовна стиха*, међусобно се односе као хомофонија са извесним архаизирајућим тоналним карактеристикама према експресивно продубљеној полифонији. У соло-песмама, међу којима се истичу *Баладе Петрице Керемтуха*, суптилно психолошко нијансирање суштине поетских штимунга постигнуто је декламацијом обликованом од мелодијских флексија говорног текста. На периферији Тајчевићевог стваралаштва стоје оркестарске композиције (два *Divertimenta* и *Passacaglia* за гудачки оркестар). Тајчевић је и

аутор приручника *Основи музичке писмености, Општа наука о музици, Основна теорија музике, Контрапункт*, у којима долазе до израза његово солидно знање, сигурност методског поступка и смисао за јасне формулације.

Енциклопедија Југославије, 1971

После I светског рата музика Србије није обојена искључиво националном бојом на традицијама Мокрањца. 1920. године основана је Београдска опера на челу са Станиславом Биничким. Стеван Христић руководио је новооснованом филхармонијом. Основан је оркестар краљеве гарде под руководством Драгутина Покорног, оркестар музичке школе Станковић, радио оркестар са диригентом Михајлом Вукдраговићем. Ови ансамбли имали су огроман репертоар: оперски и концертни. Оперски певачи, редитељи и сценографи из Русије гостовали су у Београду и подигли ниво младе београдске опере. Композитори најстарије генерације школовани су у Минхену, Прагу, Лајпцигу, Бечу, Москви и Оксфорду, инспирисани импресионизмом, реализмом и експресионизмом...

Марко Тајчевић је прашки и бечки ђак. Највећи део живота провео је као професор теорије музике на београдској академији. Као теоретичар оставио је *Уџбеник теорије музике* и *Науку о хармонији*. Као композитор обогатио је клавирску литературу *Седм балканских игара* и низ клавирских композиција мањег обима.

Оливера Ђурић, 1994

Записивање српских народних мелодија започело је у другој половини 19. века. У то време је и у другим словенским земљама порасло интересовање за народну музику (Русија, Пољска, Чешка), на чијим су основама развили своје стваралаштво композитори националног смера. Као и у овим словенским земљама, у Србији су на сакупљању народних мелодија у почетку радили први школовани музичари, јер специјализованих

стручњака за проучавање музичког фолклора тада није било. Циљ њиховог мелографског рада био је прикупљање народних мотива који су им били потребни за стваралачки рад, а не проучавање народних мелодија. Зато је разумљиво да су они радили одвојено, свако од њих са већим или мањим афинитетом према народној музици и у складу са својим стваралачким потребама...

Све до 30-тих година 20. века српске мелодије нису систематски сакупљане. Први који је то покушао био је Коста Манојловић. Он је учинио први корак у концентрисању грађе из области музичког фолклора на једном месту које би било центар за чување и истраживање сакупљених народних мелодија. На његову иницијативу основано је 1923. при Етнографском музеју у Београду Одељење за музички фолклор са првом фонографском збирком народних мелодија у Србији...

Међутим, тек је оснивањем Музиколошког института (1948) и Одељења за музички фолклор при Институту било могућно прићи систематском сакупљању, сређивању и научном проучавању музичког фолклора...

Мелодијама из рукописних збирки у Институту обухваћена је читава Југославија, мада не истим бројем примера. Највише је заступљена Србија...

Марко Тајчевић наводи мање примедби од претходних записивача, али су неке такође вредне и занимљиве (на пр. да се песма „певала у Нишу кад се девојка чешљала при одласку на венчање”, да се друга песма изводила „кад се играло 'оро' на улици у старо доба у Нишу”, затим о „'сирној недељи' на љуљашци”, и др.). Тајчевић такође наводи ком типу припадају извесне песме (чобанске, „мушке”, песме кад се бере цвеће, лазаричке, жетварске - „женске песме”, песма „трешњарка” - кад се беру трешње, итд.).

Ана Матовић, 1973

Полазна тачка Тајчевићевог стваралаштва је народни мелос. Било да га једноставно обрађује, или - што је много чешће -

да оригинално ствара у његовом духу, Тајчевић то увек чини са истанчаним укусом и смислом за уметничку стилизацију. И тамо где присуство фолклорних елемената није очигледно, стил мелодике и умерено савремена, модално обојена хармонија остварују атмосферу која носи печат, а каткад наговештавају ауто-рове симпатије за руски музички реализам. У вокалним делима Тајчевић полаже нарочито пажњу на обликовање мелодијске линије у складу с латентним флексијама говорене речи. Минуциозна техничка дотераност дела, уз остале квалитете, прибавила је Тајчевићу глас изразитог мајстора минијатуре.

Уз композиторски рад, Тајчевић се бавио хорским дириговањем (водио је у Загребу Академско певачко друштво "Балкан" 1925-26. и Српско певачко друштво 1934-35) и музичком критиком у разним листовима и часописима (у Загребу: *Обзор*, *Вијенац*, *Илустровани лист*, *Покрет*, *Ријеч*, *Слободна трибуна*; у Београду: *Политика*, *Глас*, *Ревизија*, *Звук*, а сем тога и у Радио Београду).

Властимир Перичић

*

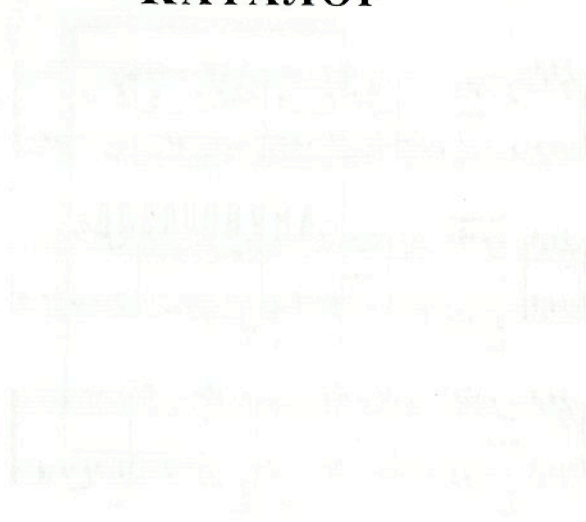
Поводом сто година од рођења композитора Марка Тајчевића Библиотека Матице српске приредила је изложбу о његовом стваралаштву. Отворена је у витринама испред Свечане сале Матице српске од 1. до 31. августа 2000. године. Представљена је грађа из збирки Библиотеке Матице српске.

КАТАЛОГ

Одн. издана на 1954 г. / Манах Гирин / 100 стр.

2. Издана на 1954 г. / Манах Гирин / 100 стр.

КАТАЛОГ

3. Издана на 1954 г. / Манах Гирин / 100 стр.

4. Издана на 1954 г. / Манах Гирин / 100 стр.

5. Издана на 1954 г. / Манах Гирин / 100 стр.

СРПСКЕ ИГРЕ

I

Марко Тајчевић

204449
7575

Moderato

КЊИГЕ

1. Општа наука о музици / Марко Тајчевић. - Београд : Просвета, 1949. - 230 стр.
2. Основи музичке писмености / Марко Тајчевић. - Београд : Савез културно-просветних друштава НР Србије, [1950]. - 56 стр.
3. Основна знања из музичке писмености / Марко Тајчевић. - Београд : Народна књига, 1952. - 56 стр.

4. Основна теорија музике / Марко Тајчевић. - Београд : Просвета, 1952. - 186 стр., [1] пресавијен лист
5. Kontrapunkt / Marko Tajčević. - Beograd : Prosveta, 1958. - 185 str.
6. Zadaci iz nauke o harmoniji / Marko Tajčević. - Beograd : Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije ; Novi Sad : Zavod za izdavanje udžbenika, [1967] - [91] str.

7. Основи музичке писмености / Марко Тајчевић. - 8. изд. - Београд : Просвета, 1969
8. Основна теорија музике / Марко Тајчевић. - 5. изд. - Београд : Просвета, 1970. - 184 стр., [1] пресавијен лист
9. Основна теорија музике / Марко Тајчевић. - [12. изд.]. - Београд : Просвета : Pro musica, 1990. - 184 стр., [1] пресавијен лист
10. Основна теорија на музиката / Марко Тајчевић. - 2. изд. - Скопје : Просветно дело, 1990. - 205 стр.

Marko Tajčević

DVE MALE SVITE

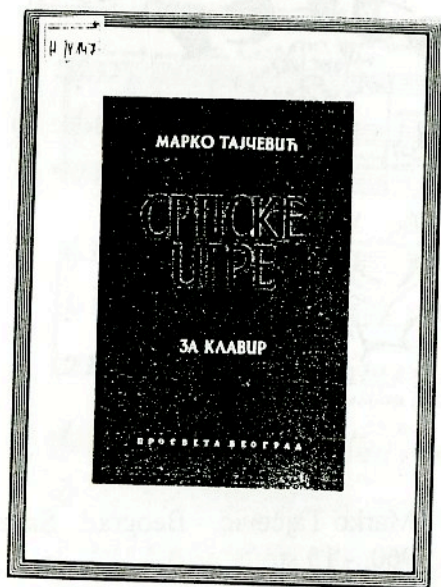
ZA KLAVIR

PROSUTA - BEOGRAD

NOTE

11. Borjano ; Magdo / Marko Tajčević. - [Beograd] : Radio hor - Beograd, [s. a.]. - 1 partitura (8 str.)
12. Galženjačka / [komponovao] Marko Tajčević ; [tekst] Miroslav Krleža. U: Jugoslovenska solo-pesma. 3. - Beograd : Savez kompozitora Jugoslavije, [s. a.]. - Str. 32-35.
13. Dve male svite / M. Tajčević. - Beograd : Jovan Frajt, [s. a.]. - 8. str.

14. Pjesma mrtvih proletera / Marko Tajčević. - [S. l. : s. n., s. a.]. - 1 partitura (12 str.)
15. Starosrbiјanske / Marko Tajčević. - [Београд] : УРУГ "Абрашевић", 1934. - 1 партитура (8 стр.)
16. Српске игре / Marko Tajčević. - Београд : Просвета, 1949. - 12 стр.
17. Deci / Marko Tajčević. - 2. izd. - Novi Sad : Muzički magazin, [195?]. - 11 str.

18. Za male / Marko Tajčević. - Beograd : Prosveta, 1950. - 7 str.
19. Deci / Marko Tajčević. - 3. izd. - Beograd : Prosveta, 1951. - 11 str.
20. Dve male svite / Marko Tajčević. - 2. izd. - Beograd : Prosveta, 1958. - 8. str.
21. Priča / Marko Tajčević. - Beograd : Prosveta, 1958. - 1 partitura (8 str.)

22. Српске игре / Марко Тајчевић. - Београд : Просвета, 1958. - 12 стр.
23. Пет прелудијума / Марко Тајчевић. - 2. изд. - Београд : Просвета, 1959. - 22 стр.
24. Divertimento in Re / Marko Tajčević. - Beograd : Savez muzičkih društava NR Srbije, 1960. - 17 str.

MARKO TAJČEVIĆ

25. Divertimento in Sol / Marko Tajčević. - Beograd : Savez muzičkih društava NR Srbije, 1960. - 15 str.
26. Djeci / Marko Tajčević. - Beograd : Prosveta, 1966. - 11 str.
27. Za male / Marko Tajčević. - Beograd : Prosveta, 1966. - 7 str.
28. Српске игре / Марко Тајчевић. - 2. изд. - Београд : Просвета, 1969. - 12 стр.
29. Za male / Marko Tajčević. - 2. izd. - Beograd : Prosveta, 1977. - 7 str.
30. Balade Petrice Kerempuha / Marko Tajčević ; [tekst] Miroslav Krleža. - 2. izd. - Beograd : Prosveta, 1978. - 1 partitura ([14] str.)

31. Српске igre / Марко Тајчевић. - 4. изд. - Београд : Просвета, 1978. - 12 стр.
32. Balkanska igra : iz "Sedam balkanskih igara" / Marko Tajčević. U: Igre za klavir / Nikola Rackov. - Knjaževac : Nota, 1978. - Str. 44-46.
33. Sedam balkanskih igara / muzika Marko Tajčević. - Beograd : Muzičko odeljenje Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu, 1984. - 1 partitura (86 str.)

HM 563

Pjesma mladih proletera

Marko Tajčević

Tranquilla quasi parlanto Poco rubato (J. ecc. ba) -

poco accel *poco rall*

na šem tra ju ti la klaso ju ru koma me šim si ja na

Assai tranquillo

mp *diminuendo* *pp*

ze'ra nas ce ko pjesmadjevo počeo

velečinjo sje'na

poco a poco r. i. *pp* *a tempo*

o mi smo pa li, dru te

jo no, a mi smo pa li, dru te

ГРАМОФОНСКЕ ПЛОЧЕ И ВИДЕО КАСЕТЕ

34. Priča / M. Tajčević. U: Pesme. - Beograd : RTV, 1972. - 1 gramof. ploča
35. Sedam balkanskih igara / Marko Tajčević. U: Srpska klavirska muzika XX veka / Ameli Mišić. - Beograd : PGP RTS, 1992. - 1 gramof. ploča

36. Воспојте : IV духовни стих / Марко Тајчевић. У:
Светосимеоновска академија / [текст читао Небојша Дугалић.
- Београд : ПГП РТС, 1998. - 1 видео касета

ЛИТЕРАТУРА

37. Tajčević Marko. U: Kompozitori i muzički pisci Jugoslavije /
sastavila Milena Milosavljević-Pešić. - Beograd : Savez
kompozitora Jugoslavije, 1968. - Str. 592-593.

БОРЈАНО

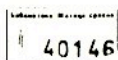
Музика: Марко Тајчевић

Борјано борјано, свјетли свјетли, свјетли свјетли, свјетли свјетли.

СВА ГИ ДИ СИ МО МД.
САР ГИ ДИ СИ МО МД.
САР ГИ ДИ СИ МО МД.
САР ГИ ДИ СИ МО МД.

38. Tajčević Marko. U: Muzički stvaraoci u Srbiji / Vlastimir Peričić.
- Beograd : Prosveta, [1969]. - Str. 539-550.
39. Српска музика кроз векове. - Београд : Српска академија
наука и уметности, 1973. - 333 стр., [6] листова с таблама

40. Muzika / Dušan Plavša. - [1. izd.]. - Kragujevac : Nota, 1981. - 316 str., XVI, [16] str. s tablama
41. Водич кроз историју музике / Оливера Ђурић. - [2. допуњено изд.]. - Београд : О. Ђурић, 1994. - 71 стр., [24] стр. с таблама

МАРКО ТАЈЧЕВИЋ

**ОСНОВИ
МУЗИЧКЕ
ПИСМЕНОСТИ**

ПРОСВЕТА • БЕОГРАД

ФОТОГРАФИЈЕ

42. Марко Тајчевић

МАРКО ТАЈЧЕВИЋ
1900 - 1984

ИЗДАВАЧ

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Адриене Пинтер

ПРИПРЕМА

Тихомир Светличић

УМНОЖАВАЊЕ

Миранда Бадњар

ПОВЕЗ

Јанко Марић

ТИРАЖ

60 примерака